

(باسى 1 - بەتتە)

دامۇدى بىرگە جەبەپ، ازيا – تىنىق مۇحيت سەلبەستە-گىنىڭ نىڭ تاراۋىن اشايىق» دەگەن تاقىرېتىا جازباشا لەكسيا سويلەپ، جۇڭگونىڭ ازيا – تىنىق مۇحيت تاء-دىرلاى ورتاق تۇلعالىن قۇرۇدى تاباندىلىقپەن لىگە. رىلەتىپ، ازيا – تىنىق مۇحيت ۋەڭرىنىڭ ورنىقتىلىعى مەن كۆلدەنۇئىنە اناعۇرلىم كوپ ۇلەس قوساتىندىمەن ياسا دارپىتەدى.

ئوراعا شي جېينىڭنىڭ جەلىلەس ماڭغزى سوز-دەرى ھالقارالىق قوعامدا قىزۇ اغىس قوزعادى. كوپ ەل قايرىاتكىرلەرى بىلاي دەپ قارادى:
ئوراعا شي جېينىڭ “ازيا – تىنىق مۇحيت كىرەمەنتىنىڭ” تاجىرى-بەسى مەن تولعانىسن جان - جاقتى قورىتىندىلاپ، ازيا – تىنىق مۇحيت ئاعدىرلاى ورتاق تۇلعالىن قول ۇستاسا قۇرۇ جونىدە ماڭغزدى دارپىتەمەنى العا قويىپ، جۇڭگو ۇلكىسىندەگى وسزامانداندىرۇدىڭ ورايى مەن ۇلەسىن تەرەڭ بايىمداپ جانە ئئۇسىندىرىپ، ازيا – تىنىق مۇحيت ۇڭمىرى سەلبەستىگىنىڭ تىڭ شۇعلاىسن ئاغى دا جاراتۇعا قۇاتتى قوزعاۋشى كۇش ۇستەدى.

“ازيا – تىنىق مۇحيت كەرەمەتى” اسا قىمباتتى تاجىرىيەنى اىگىلەدى

ئوراعا شي جېينىڭ ازيا – تىنىق مۇحيت سەل-بەستىگىنىڭ تارىيجي تاجىرىيەلەرىن قورنىتىندىلغاندا بىلاي دەپ اتاپ كورسەتتى:
“ازيا – تىنىق مۇحيت كە-رەمەتى” كوپىشلىكتىڭ قول ۇستاسا كۇرەس جاساۋىنا، وىرگە ۇمتىلىپ، قېىندىقتان وتۇنىە سۇيەنىپ بارلىققا كەلدى. ازيا – تىنىق مۇحيت وڭىرىندە وتكىەن وندا-عان جىلدارداعى ەكونومىكانىڭ جىلام ارتۇى بەيىت تە تىنىش ورتانىڭ ارقانىسندا بولدى. تارىخ اشىق تا سىپ-سەمدى بولۇدىڭ، سەلبەستىك جاساپ، بىرگە يىگىلىك-كە كەنەلۇدىڭ عانا دۇنيەنىڭ دۇرس جولى ەكەندە-گىن قايتا - قايتا داللدەدى.

فېلىيىپىن بىرىكىس ەلدەرى ساياساتىن زەرەتتەۋ قو-عامنىڭ قۇرۇشىسى ەىرمان لاۋرەل بىلاي دەپ قارا-دى:
ئوراعا شي جېينىڭنىڭ ازيا – تىنىق مۇحيت ۇڭىرىنىڭ دامۇى ۇشۇن قورنىقتان ”بەيىت دامۇ جو-لىمەن ەجۇرۇ كەرەك”، ”اشىق، سىيسىمدى بولۇ جو-لىمەن ەجۇرۇ كەرەك”، ”قېىندىقتى تىزە قوسا جەڭۇ جولىمەن ەجۇرۇ كەرەك” دەگەن سوزدەرنىڭ ەمان - مازمۇنى ەرەكشە تەرەڭ، سونداي - اق جۇڭگو ۇك-مەتىنىڭ ۇزى باى بولىپ ایتقارغان ساياساتى بولىپ تىبلادى. ول بىلاي دەدى:
وسى ماڭغزدى تاجىرىيە-لەر ۇرقايىسى جاققاردىڭ تىلدەسۇىن، سەلبەسۇىن، قىىندىقتى تىزە قوسا جەڭۇىن، سىن - سايسىتارعا بەپتە - بەت كەلۇىن لىگەرەلمتۇدىڭ بەرىك نەنگىزى بولپ تا-بىلادى، ”ەدال وسى ۇش جول بۇگىنىڭى تاڭداغى ’ازيا – تىنىق مۇحيت كەرەمەتىن’ تۇلعالادى”.

”ەمال بەيىت، ورنىقتى ورتا بولغاندىقتان عانا، ازيا – تىنىق مۇحيت ۇڭمىرى كۇللى دۇنيەنىڭ نازارىن اۋدارعان دامۇ تابىستارىنا قول جەتكىزدى” . كورىيا كورەيا – جۇڭگو قالالارى دوستق قوعامىنىڭ باستە-ھى چۇان چىچى بىلاي دەدى:
قازىىرگى دۇنيە ەجۇزى ەكونومىكاسىنىڭ تۇراقسىزدەى ارتقان، ەلەمدىك كاسىپ سالالارى تىزبەگى، قامداۋ تىزبەگى سوققىعا ۇشراعان جاعدايدا، بەيىت دامۇعا ۇمتىلۇ، ۇڭمىردىڭ ورنىقتىلىمەن بىىرگە قورعاۋ – ازيا – تىنىق مۇحيت ۇڭمىرىنىڭ كۆلدەنۇىن، دامۇىن ونان ارى لىگەرلىلەتۇ-دىڭ العى شارتى، كەلىرى رمال ماڭغىزا بە.

سىنگاپۇر مەملىكەتىنىڭ داشۇەسى شىعسى ازيا زەرەتتەۋ ورنىنىڭ كومەكشى باىستەى چىن گاڭ ئوراعا شي جېينىڭ قورنىتىندىلغان ازيا – تىنىق مۇحيت ۇڭم-رىنىڭ سەلبەسىپ دامۇ جولى مەن تاجىرىيەسىن توتەن-شە قۇپتايىتىندىمەن ېىلىدىردى. ول بىلاي دەدى: وتكىەن ونداغان جىلداردا ازيا – تىنىق مۇحيت ەكو-نومىكاسىنىڭ دامۇى جىلدام، ەكونومىكانىڭ ئوعىسپال-لىعى جوعارى بولدى.
“ازيا – تىنىق مۇحيت كەرەمەتى” بەيىت دامۇدان، زور كولىەمدى سوعىس پەن قاقتە-ھسى تۇپلەىۋانىان باىستاۋ الادى؛ اشىق تا سىيسىمدى بولپ، تۇرلىشە قوعامدىق تۇزىمىدەگى، تۇرلىشە ما-دەنيەتتىگى ەلدەردىڭ ېىر - بىرىنە قۇرمەت ەتۇىنەن باىستاۋ الادى؛ ئاغى قېىندىقتى تىزە قوسا چەڭىپ، ەز-قايسى ەكونومىكالىق تۇلعالاردىڭ وڭىرلىك ېىىر تۇلعالانۇ جولىن بويلاپ ۇزدىكىسىز العا لىگەرلىلەۋىنەن باىستاۋ الادى.

مالاىزيا جۇڭخۇا باىس ساۋدا قوعامىنىڭ باىستەى لۇ چىڭچۇانىنىڭ قاراۋىنىشا، ”ازيا – تىنىق مۇحيت كە-رەمەتى” ازيا – تىنىق مۇحيت وڭىرىندەگى ەكونومىي-كالىق تۇلعالاردىڭ وڭىرلىك سەلبەستىك پەن ەكو-نومىكانىڭ ېىر تۇلعالاۋىن لىگەرلىتۇگە كۇش سالىۋىنىڭ تابىسى، سونداي - اق باياندى دامۇدى جۇزەگە اسىرۇدىڭ، ەكونومىكانىڭ كوركەيۇىنەن بىرگە يىگە-لىكتەنۇدىڭ ەڭ تاماشا داللى بولپ تىبلادى.

”ازيا – تىنىق مۇحيت ۇڭمىرى الدە بىرەۋلەر-دىڭ ارتقىى اۋلاسى مەس، ەرى ەلدەردىڭ تەكە – تىرەس الاغى بولھاۇعا ئىيسى. ’جاڭا قىرعى قاياقتق سوعىستىڭ’ وتىن كوسەمەك بولغان ەرقانداي قاسكۇ-

ازيا - تىنىق مۇحيت ئاعدىرلاى ورتاق تۇلعالىن قول ۇستاسا قۇرىپ، ازيا - تىنىق مۇحيت سەلبەستىگىنىڭ تىڭ شۇعلاىسن ئاغى دا جاراتالمىز

نەمدىككە ھالىق كونيەيدى، ەاۋىر جول بەرمەيدى”! فېلىيىپىن “ازيا عاسىرى” سىتراتەگىالىق زەرەتتەۋ ورنە-نىڭ ورنىباسار باىستەى اننا مالىندوگ - ۇي ئوراعا شي جېينىڭنىڭ وسى بايىمداۋىن ەرەكشە قۇپتايىدى. ول بىلاي دەدى:
كەيىىر ەلدەر ازيا – تىنىق مۇحيت ۇڭمىرىن “ارتقى اۋلا” دەپ قاراغاندىقتان، سىتەگەن سىتەرى ۇڭمىردىڭ بەيىتىشلىگىنە، ورنىقتىلىمىنا اۋىر قاتەر ئوندىرىپ، ۇڭمىردىڭ ورتاق مۇددەسىن زىياندادى.

چىليدىڭ جۇڭگوداعى بۇرنىعى باىى ەلشسى، اندرەىى بەللو داشۇەسى لاتىن امەرىكاسى جۇڭگو ما-سەلەسىن زەرەتتەۋ ورتالىعنىڭ مەڭگەرۇشىسى فەرنادە-دو رەبەىس ماتتا بىلاي دەدى:
ازيا – تىنىق مۇحيت وڭمىرىندە ”جاڭا قىرعى قاياقتق سوعىس” تۇپلماۋى ئىيسى، ەز ەل بەيىت قاتار تۇرۇى ئىيسى. ول بىلاي دەپ اتاپ كورسەتتى:
“ازيا – تىنىق مۇحيت ۇڭمىرى ۇز كەزىندە قاقتىعىستىڭ، سوعىس بىلىقيال-مىنىڭ قاسىرەتىن ابدەن تارتقان، ەدال وسىلاي بول-ماندىقتان، ئوراعا شي جېينىڭ العا قويغان ’بەيىت دامۇ جولىمەن ەجۇرۇ’ نىيتەن ماڭغزدى بولپ سانالادى”. جۇڭگونىڭ بەيىت، ورنىقتى ورتانى ساقتاۋدى باىسا دارپىتەۋى ۇزارا سەنىمدى، سىيسىمدى، سەلبەستەن، تەڭ يىگىلىككە كەنەلتىن ازيا – تىنىق مۇحيت سەرىك-تەستىك قارىم - قاتناسىن ۇزدىكىسىز تەرەڭمىدەپ، ازيا – تىنىق مۇحيت ۇڭمىرىنىڭ گۈلدەنۇىن، دامۇىن ونان ارى لىگەرلىلەتىپ قالماستان، دۇنيە جۇزىندە-گى باىسقا وڭىرلەردەگى ھالىقتىڭ دا تىلەگىنە ساي كەلدى.

سىنگاپۇر مەملىكەتىنىڭ داشۇەسى لى گۇاڭياۋ ەلۇ-مەتىنىك ساياسات شۇەپۇاننىىڭ دوتسەنتى گۇ چىڭياڭ ئوراعا شي جېينىڭ سوزىندە تىلگە تىەك تەكەن «وڭىرلىك جان - جاقتى ەكونومىكالىق سەرىكتەستىك قارىم - قاتناسى كەلىسىمەن» مىسال ەتىپ بىلاي دەدى:
وسى كەلىسىمنىڭ كۇشكە بە بولۇى ازيا – تىنىق مۇحيت ەكونومىكالىق سەلبەستىگىنىڭ ۇلكسى. ازيا – تىنىق مۇحيت ۇڭمىرى – بۇكىل ەلمەدەگى ەكونومىكانىڭ دامۇى ەڭ تەبىندى ۇڭمىر، بۇل، وڭمىردەگى ۇرقايىسى جاققاردىڭ كوپ جاقىنىلقتى نەگىز تەكەن وڭمىرلىك سەلبەستىكى بەلسەنە ورسىتەتە-ۇنىنىڭ ارقانىسندا بولپ وترى.

”ازيا – تىنىق مۇحيت ۇڭمىرىنىڭ ورنىقتى دامۇى ەلمەدىك ەكونومىكانىڭ ورنىقتىلىعى جونىنەن توتەنشە ماڭغزىدى”. گۇ چىڭياڭ بىلاي دەدى:
ازيا – تىنىق مۇحيت ۇڭمىرىنىڭ اشىق تا سىيسىمدى بولۇ، ۇزارا تىپمىدىلىك جەتكىزىپ، تەڭ يىگىلىككە كەنەلۇ، بىرگە بايۇ سىندى ۇستانمىعا تاباندى بولۇى وسى ۇڭمىر-دىڭ دامۇىن ونان ارى جەبەپ قالماستان، ئاغى ەلە-دىك دامۇعا قوزعاشى كۇش قوسادى.

ئاعدىرلاىى بولپ، ازيا – تىنىق مۇحيت ۇڭمىرىنىڭ كوركەم بولاشاعىن اشامىز

ازيا – تىنىق مۇحيت ۇڭمىرىنىڭ بولاشاقتاعى دامۇى، كۆلدەنۇى جونىندە ئوراعا شي جېينىڭ ما-ڭىزدى دارپىتەمەسىن العا قويدى:
ازيا – تىنىق مۇحيت ئاعدىرلاىى ورتىاق تۇلعالىن قول ۇستاسا قۇرىپ، ازيا، تىنىق مۇحيت سەلبەستىگىنىڭ تىڭ شۇ-علاىسن ئاغى دا جاراتۇ كەرەك. كوپ ەلدىڭ قايرىاز-كەرلەرى بىلاي دەپ قارادى:
”ھالقالىق ادىلدىك پەن تۇراشلىدىقتى قورعاپ، بەيىت، ورنىقتى ازيا – تىنىق مۇحيت ۇڭمىرىن قۇرۇ”، ”اشىق، سىيسىمدى بولۇعا تاباندى بولپ، بىرگە بايىتىن ازيا – تىنىق مۇحيت ۇڭمىرىن قۇرۇ”، ”جاسىل، تومەن كومىر قىشقىل گازدى دامۇعا تاباندى بولپ، تازا، كورىكى ازيا – تىنىق مۇحيت ۇڭمىرىن قۇرۇ”، ”ئاعدىرلاىى بولۇعا تاباندى بولپ، ېىر - بىرىنە قارىلاىاسنىن ازيا – تىنىق مۇحيت ۇڭمىرىن قۇرۇ” ازيا – تىنىق مۇحيت ۇڭمىرىنىڭ بولاشاق دامۇنا ايقىن بەتالىسى جانە جول كورسەتتى.

اننا مالىندوگ - ۇي بىلاي دەپ قارادى:
ئوروا-عا شي جېينىڭ العا قويغان دارپىتەمە ازيا – تىنىق مۇحيت ۇڭمىرى ەدوپ كەلگەن ەز ئۇرلى وڭمىرلىك ساياسىي مەن ەكونومىكالىق سىن - ساپىستارعا ەرەكشە ەدال ۇاغىندا جاۋاپ قايتارىپ قالماستان، جۇڭگونىڭ ازيا – تىنىق مۇحيت وڭمىرىندەگى ەكونومىكالىق تۇلعا-لارمەن شىن پەيلىمەن سەلبەستىك جاساپتىن، دامۇ ورايىنان بىىرگە يىگىلىكتەنەتىن نىەتى مەن بەكىمەن انىق تا پارمەندى تۇردە اڭغارتتى.

”بەيىتىشلىك — ازيا – تىنىق مۇحيت وڭمىرىندە-گى ۇرقايىسى ەكونومىكالىق تۇلعالاردىڭ دامۇ مەن فاككور، ئوراعا شي جېينىڭنىڭ بايىمداۋى ەدال وسى ئئۇيىندى باىسا دارپىتەدى، سونداي - اق ازيا – تىنىق مۇحيت ۇڭمىرىنىڭ سەلبەستىكى كۇشەيتۇى مەن كوپ

جاقىتلىقتى قورعاۋىنىڭ ماڭغزدىلىمەن ايقىنىدادى”، - دەدى اننا مالىندوگ . ۇي.

”اشىق بولۇ العا باىستىرادى، تومعا – تۇيىقتىقتىڭ مەشەۋ قالىدراىتنى داۋسىز. ازيا – تىنىق مۇحيت ۇڭم-رىنىڭ ۇزاق ۇاقىستان بەرى قالىبتاسقان كاسىپ سالامى تىزبەگى مەن قامداۋ تىزبەگىنە توسقاۋىل قويۇ، ئپتەپى، ونى ۇزۇ ازيا – تىنىق مۇحيت ەكو-نومىكالىق سەلبەستىگىن تەك عانا ’تۇيىققا’ تىرەيە-دى”. كەزىندە تالاي رەت ازيا – تىنىق مۇحيت ەكونومىكالىق سەلبەستىك ۇيمى ماجىلىستەرىن ھا-بارلاۇعا قاتناسقان مالاىزيا مەملىكەتىنىڭ اقپارات اگەنتىگىنىڭ بۇرنىعى ئوراعاسى ازىمان ۇچاڭ بۇدان تەرەڭ اسەر الدى.

ونىڭ قاراۋىنىشا، باىستانىعا كەيىىر ساياسىي كۇشتەر مەن مەدىالار ايتىلمىس ”بايلىانستى ۇزۇ ۇپاۋتاسىن” قاساقانا اسىرلەپ، دىابىرالاپ جىبەرگەندە، جۇڭگونىڭ دارپىتەمەسى وسى ېىر ايغاي – شۇعا پار-مەندى تويتارس بەردى. سونمەن بىىرگە، ”ورنىقتى دا مىكىلىسىىز كاسىپ سالامى تىزبەگىن، قامداۋ تىزبە-گىن تۇلالاۋ” سىندى جۇڭگو جوبامى ”بەينە ېىر تىنىشاندىرىغىى سىياقتى بولدى”، جۇڭگونىڭ ازيا – تىنىق مۇحيت ۇڭمىرىنىڭ اشىق بولۇىن، سەلبەستىك جاساۋىن ۇزدىكىسىز لىگەرلىتەپ، ەلمەدىك دامۇعا ما-ڭىزدى ۇلەس قوساتىندىمىنا سەنەدى.

سوغىى جىلدارداعى جۇڭگونىڭ ۇيەتىامىداعى ۇز-دىكىسىز ارتتىرعان قارجى قوسۇنا زەردەلەيى قاراغان ۇيەتىام – جۇڭگو ساۋدا قوعامىنىڭ باىستەى گۇ چاۋچىڭ ”بىرگە بايىتىن ازيا – تىنىق مۇحيت ۇڭمىرىن قۇرۇ”، ”اناعۇرلىم جوعارى دەڭگەيدەگى ۇلاستىرۇدى، تۇ-ئاستىرۇدى جۇزەگە اسىرۇ” سىياقتى جۇڭگو دارپىتەمە-لەرىن ەرەكشە القادى. ”جۇڭگو تەمر جولى 6 - مە-كەمەسى ۇستىنە لىپ سالغان جەڭىل رەلىستى تەمىر جول جىيلىڭ – ھدۇڭ جەلىسى استانا ھانىيىدىڭ جاڭا جەر بەلىگىسەنە اينالدى؛ جۇڭگو ەنەرىگيا قۇرىلىسى گىيالاى ولىكەسىندەگى باىس بولپى كوتەرەمگە لىپ سالغان جەل ەلەكتر نىسانى دا ۇيەتىانمىڭ ەنەرىگيا قۇ-رىلمىنىدا بۇرىلىسى جاساۋىن، ەكونومىكالىق، قوعامە-دىق دامۇىن بەلسەنە لىگەرلىلەتىپ، جەرگىلىكتى ھالىق تۇرمىسىنىڭ قۇت - رىسىن شىن مانىندە جاقسارتتى... جاڭا تىپتىي ايدارشا ۇپۇرىۇى وكپە قاينۇ نىندەتى كۇللى ەلمەگە وپران سالغان جاعدايدا، ۇيەتىام مەن جۇڭگو-نىڭ ەكى جاقتى ساۋدا سومامى ئىيمىسىز جاعدايدا ارتپ، ەكى ەلدىڭ ’جولداس ۇستىنە باۋىرلاى بولۇدای’ ەداستۇرلى دوستىمەن اىگەلدى”.

مەكسىكا مەملىكەتىنىڭ اۋتونومىيا داشۇەسى ھالدە-قارالىق قارىم - قاتناسىتار ورتالىعنىڭ زەرەتتەرمەنى يىگناسىيو مارتىنەىس جۇڭگونىڭ جاسىل ەكونومىكاسى-نىڭ دامۇىنا نازار اۋدارىپ كەلەدى. ول بىلاي دەپ قارادى:
ئوراعا شي جېينىڭ العا قويغان ”ەنەرىگيا بايە-لىمىنىڭ، كاسىپ سالامى قۇرىلمىنىڭ، تۇنتۇ قۇرىلمە-نىنىڭ تىپىىن وزگەرتىپ، دارەجەسىن جوعارىلاتتۇدى جەبەپ، ەكونومىكانىڭ، قوعامنىڭ جاسىل دامۇىن دى-گەرلىتەتۇ” سىياقتى دارپىتەملەر اناعۇرلىم كوپ ەلدەر مەن وڭمىرلەردى قورشاعان ورتانى وگاۋدىڭ، تومەن كومىر قىشقىل گازدى ەكونومىكيانى دامىتۇدىڭ شەشۇشى ورايىن يىگەرىپ، بىرىلەسكەن مەملىكەتتەر ۇيىمىنىڭ 2030 - جىلعا دەپىنگى باياندى دامۇ نىسانا-سىن بىرتىندەپ جۇزەگە اسىرىپ، نىندەت جاعايدىندا دامۇدى جاندىاندىرۇدىڭ جاڭا قوزعاۋشى كۇشنى پە بولۇعا جىگىرلەندىرەدى.

ئوراعا شي جېينىڭ بايىمىداعان ازيا – تىنىق مۇحيت ئاعدىرلاىى ورتاق تۇلعالىن تىلگە تىەك ەتە-كەندە، تايلاند جىڭدا باىسقارۇ شۇەپۇانى جۇڭگو – شىعسى وڭئۇستىك ازيا ەلدەرى وىداعى زەرەتتەۋ ورتا-لىعىنىڭ مەڭگەرۇشىسى تاڭ جىمىن مىنانى ېىلىدىردى:
جاپپاي ھاۋپىسىز، بىرگە كۆلدەنەتىن، اشىق تا سىيە-سىمدى، تازا دا كورىكى ازيا – تىنىق مۇحيت ۇڭم-رى ادامدى ارمانعا جۇكتى ەتەدى. ”ئاعىز كوپ چاقە-تىلىقتا يدەولوگىيانى، ساياسىي ئتۇزىمدى نەمەسە دامۇ جولىن شەكارا تىىپ شاۋجاپلاپ ۇستىاۋعا، ۇزىن - ۇزى قۇنداقتاۋعا بولمايدى. ەز ەلدىڭ قاجەت تەنە-رى سىگار جاقىتلىقتى تاستاپ، تەرىزەمى تەڭ تۇردە ۇزارا ۇلكى لىپ، جاقىسىلمەن ونەگە ەتۇ بولپ تابىلا-دى”. تاڭ جىمىن بىلاي دەپ باىسا دارپىتەدى:
”بۇل جا-عىندا جۇڭگونىڭ شىعسى وڭئۇستىك ازبا ەلدەرى وىداعە-مەن، سونداي - اق شىعسى وڭئۇستىك ازيا ەلدەرى وىد-اعىنداى 10 ەلدىڭ ىشكى بولىكمەن بولغان قاتار تۇرۇ جولى ۇلكى دەۋەگە تاتىرلىق”.

جۇڭگو ۇلكىسىندەگى وسزاماندىاندىرۇ ازيا – تىنىق مۇحيت وڭمىرنە جانە دۇنيە جۇزىنە وراي مەن شابتى سىيلادى

ئوراعا شي جېينىڭ 11 – ايدىڭ 17 - كۇنىڭى جاز-

باشا لەكىياسىندا جۇڭگو ۇلكىسىندەگى وسزاماندا-دىرۇدىڭ دۇنيە جۇزىنىك ەماننى ەگجەي - تەكجەيلى بايىمىدادى، سونداي - اق 11 – ايدىڭ 18 - كۇنىڭى ما-ڭىزدى سوزىندە بىلاي دەپ باىسا دارپىتەدى:
”جۇڭگو اناعۇرلىم كەڭ كولىەمدە، اناعۇرلىم كەڭ سالادا، اناعۇرلىم تەرەڭ ساتىندا سىرتقا ەسىك اشۇدى ایتقارۇعا تا-باندى بولپ، جۇڭگو ۇلكىسىندەگى وسزاماندىاندىرۇ جولىمەن جۇرۇگە تاباندى بولپ، اناعۇرلىم جوعارى دەڭگەيدەگى اشىق ەكونومىكالىق جاڭا ئتۇزىلىس ورنى-تپ، دۇنيە جۇزىمەن، اسىرەسە، ازيا – تىنىق مۇحيت وڭمىرىمەن جۇڭگونىڭ دامۇ ورايىنان ۇزدىكىسىز بىىرگە يىگىلىكتەندى”.

”جۇڭگو ۇلكىسىندەگى وسزاماندىاندىرۇ ازيا – تىنىق مۇحيت ۇڭمىرىنىڭ جانە دۇنيە ەجۇزى ەكونومىيە-كاسىنىڭ ورايىى بولسپ تىبىلادى”. اۋستىرالىانىىڭ جۇڭگو نەرىكاسىپ - ساۋدا سالامى كومىتەتىنىىڭ ئتو-راعاسى داۋىدى ولسون بىلاي دەدى:
”بۇل جۇڭگو بازارىنا جوعارى ساپالى ناۋارلار جانە قىزەمت وتەۋ-لەر ۇستىناتىن وراي دەگەندى اڭغارتىپ قالماستان، سونداي - اق جۇڭگونىڭ قۇاتتى جاساۋ قىابلەتىنىەن الاىتىن وراي دەگەندى بىلىدىرەدى”.

ارگەنتىنيا يىنجەنىريالىق جانە تەخنىكالىق قولداۋ سەرىكىتەستىگىنىڭ باىساقلىسى فەرناندو فاززولارى ئتو-راعا شي جېينىڭ نىشكەرلىي بايىمىداعان، ئتۇسىندىر-گەن جۇڭگو ۇلكىسىندەگى وسزاماندىاندىرۇ كوپتە-گەن وركەندەپ كەلە جاتقان ەلدەردىڭ وزىندىك وسزاماندىاندىرۇ جولىن تابۇنغا وى سالىدى دەپ قارا-دى.
”جۇڭگو ۇلكىسىندەگى وسزاماندىاندىرۇ جالىپ ھا-لىقتىڭ بىرگە بايۇىن، زاتتىق وركەنىيەت پەن رۇخانى وىر-كەنىيەتى ۇزارا ساپىكەستىرۇدى، ادام مەن ئابىياعاتىنىڭ جا-راسىمدى قاتار ۇمىر ۇسۇرۇىن باىسا دارپىتەيدى، ول دۇنيە ەجۇزى كولىمىندە كەدەيلىكتى جويۇعا جاڭا وى جەلىسىن ۇسىنىپ، ونان ارى نىشكەرلەنگەن تۇردە اناعۇر-لىم جوعارى ساپالى، اناعۇرلىم تەڭگەرىمىدى ەلمەدىك دامۇدى جۇزەگە اسىرۇدى لىگەرلىتەلەدى”.

تايلاند كاسىپكىرى ۇاڭ ھۇڭچوۋعا ئوراعا شي جېينىڭنىڭ ”جۇڭگو ھالىقتى وزەك ەتۇگە تاباندى بولپ، ھالىقتىڭ تۇرمىس دەگەگىدىن ۇزدىكىسىز جوعا-رىلاتىپ، ورتاشا كورىستى قاۋىمىنىڭ نامىي 15 جىلدا 800 مىيلليونان اسۇنا مۇمكىندىك جاساپ، اسا ۇلكەن كولىەمدەگى بازاردىڭ ۇزدىكىسىز دامۇىن لىگەرلىتەتە-دى” دەگەن بايىمىداۋى تەرەڭ اسىر قالىدېرىپتى، مۇنداى كەلەشەك ونىڭ جۇڭگو بازارىنا تەرەڭمىدەي ەنۇ بەكىمەن ونان ارى نىعايتقان.

ول بىلاي دەپ قارادى:
جۇڭگو ۇلكىسىندەگى وسزاماندىاندىرۇ — ھالىق سانى وراسان زور كولىە-دەگى وسزاماندىاندىرۇ، بۇل شەتەل قارجىسىن وزىنە تارتۇدىڭ جانە ەكونومىكالىق ۇسۇدىڭ ماڭغىزدى قامتاماسىزدىعى، وسدان تۇندىنابتىن تۇنتۇ سۇرانسى دۇنيە ەجۇزى ەكونومىكاسىنىڭ ۇزدىكىسىز دامۇىن با-رىنىشا لىگەرلىتەلەدى.

برۇنەي جۇڭخۇا باىس ساۋدا قوعامىنىڭ باىستەى لىن بويىمىنىڭ قاراۋىنىشا، جۇڭگونىڭ ”جالىپ ھالىقتىڭ بىىرگە بايۇىن ۇزدىكىسىز لىگەرلىتەتۇى” دامۇى بىرىكە-كى مەمس، كوپتەگەن سىن - ساپىستارعا ەدوپ كەلىپ وتىرعان ازيا – تىنىق مۇحيت ۇڭمىرى ۇشنى وي سالارلىق مانگە يە ەكەن. جۇڭگو ھالقارالىق سەلبەسە-تىك ارقىلى كوپتەگەن وركەندەپ كەلە جاتقان ەلدەردىڭ كەدەيلىكتى ازىپتۇ سىتەرىنە دارىندى جانە تەخنىكا سىياقتى جاققاردان كۆمەك ۇسىندى. كەدەيلىكتى ازىپتۇ سەلبەستە-گى سالامىنداعى تابىستاردان جۇڭگو ۇلكىسىندەگى وسە-زاماندىاندىرۇ جولىنىڭ كۇللى دۇنيە ەجۇزىنىڭ وسزاما-دانۇى، دامۇى ۇشنى دە ماڭغزدى مانگە يە كەندىگىن بىلۇگە بولادى.

”غىماراتتار جۇڭگونىڭ بايتاق دالاسىنىڭ بارلىق

(باسى 1 - بەتتە)

9 ۇڭمىردىڭ كوپ كەزەكتى باعا باسەكەسىنەن كەيىىن، سومخىندا 5 كاسىپورىن قول جەتكىزدى. شىنجياڭ ەنەرىگيا (توبى) مۇناي - تايبەيى گاز شەكىى جاۋاپكەرشىلىك سەىرىكتەستىگى، شاننىي يىانچاڭ مۇناي (توبى) شەكىى جاۋاپكەرشىلىك سەىرىكتەستىگى ەڭ ۇلكەن ۇتۇشى بولپ، جەكە - جەكە 3 وڭمىرگە قول جەتكىزدى. مۇنان تىسى، شىنجياڭ يۇانچوۋ مۇناي - تايبەيى گاز شەكىى سەىرىكتەستىگى، شىكى موڭغۇل ۇانچواڭ شارۋاشلىق توبى شەكىى سەىرىكە-تەستىگى جانە نېڭشىيا جۇيلى قورا - جاي اشۇ شەكىى سەىرىكتەستىگى جەكە - جەكە ېىىر وڭمىرگە قول جەتكىزدى.

اۋتونومىيالى رايوندىق جاراتلىستىق بايلىق مەڭ-گەرەمەسىنىڭ قانتىستى جاۋاپتىىسى بىلاي دەپ تانىستىر-دى:
وسى رەت اقىلى بەرىلگەن 9 مۇناي - تايبەيى گاز

جەىرىندە بوي كوتەرىگەن شاقتا، جۇڭخۇا ۇلتىنىىڭ رۇخ غىماراتى دا قاسقايا بوي سوزادى”، ”وركەنىيەتە-تەر اۋسى - كۇيسى ارقىلى وركەنىيەتتەر كىرىمىڭدە-گىن، وركەنىيەتنىڭ ېىر - بىرىنەن ۇلكى اۋى ارقىلى وركەنىيەتتەر ارا قاقىتمىستى، وركەنىيەتتەردى قاتار ساقتاۋ ارقىلى وركەنىيەت مەنەندىگىن جويۇ”، ئتورا-عا شي جېينىڭنىڭ وركەنىيەت جونىدەگى بايىمداۋ لارى فەرناندو رەبەىس ماتتادا كۇشتى ۇندەستىك تۇدىردى. ول بىلاي دەپ اتاپ كورسەتتى:
ازيا – تىنىق مۇحيت وڭمىرىندە تۇرلىشە مادەنىيەت جانە وركەنىيەت ۇمىىر سۇرۇدە، ولاردىڭ بارلىعى ادمازاتىنىڭ العا باسۇىن دى-گەرلىتەتۇ بورىشىن ارقالاپ وتىر، ”تىنىق مۇحيت بەيىتىشلىكتىڭ مۇحىتى بولۇعا، وركەنىيەتتەر ”قاتار تۇرۇعا”، ”ئوعسۇعا” ئىيسى.

جاپونىيا كانون ەلمەدىك سىتراتەگىيالاردى زەرەتتەۋ ورنىنىڭ زەرەتتەۋ مەڭگەرۇشىسى لايكۇۋ چىڭجى ”جۇڭگو ۇلكىسىندەگى وسزاماندىاندىرۇ، ەسوز جوق، ادام مەن ئابىيات جارسىمدى قاتار ۇمىىر سۇرەتىن جاڭا جولىمەن ەجۇرۇ كەرەك” دەيتىن دارپىتەمە بايانە-دى دامۇ ۇشۇن ماڭغزدى مانگە يە دەپ قارايدى. ول بىلاي دەپ اتاپ كورسەتتى:
ازيا – تىنىق مۇحيت وڭمىرىندەگى تۇرلىشە دامۇ كەزەڭىندە تۇرغان ەكو-نومىكالىق تۇلعالار، اراسىندا سەلبەستىكتى ساقتاۋ ۇڭمىردىڭ جاسىل سەلبەستىگىن جۇزەگە اسىرۇ جونە-نەن ايرىقىشا ماڭغزدى، ۇرقايىسى ەكونومىكالىق تۇلعا-لاردىڭ سەلبەستىكى كۇشەيتىپ، ۇڭمىردىڭ جاسىل دامۇىن بىىرگە جەبەۋىن كۇتەمەن.

ئوراعا شي جېينىڭ بىلاي دەپ اتاپ كورسەتە-تتى:
جۇڭگو دۇنيە ەجۇزىنىڭ بەيىتىشلىگى مەن دامۇىن تاباندىلىقپەن قورعاۋ بارىسىندا ۇزىن دامىتۇعا تالىبىنادى، سونمەن بىىرگە ۇزىن دامىتۇ ارقىلى دۇنيە ەجۇزىنىڭ بەيىتىشلىگى